

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра журналістики

Дипломна робота
магістра

з теми: «Специфіка висвітлення політичної проблематики в онлайн-
виданнях «Українська правда» та «Український тиждень»

Виконала: магістрантка Zh1-M19 групи
спеціальності 061 Журналістика
за освітньо-професійною програмою
Журналістика
Муравська Тетяна Сергіївна

Керівник:
Волковинський О.С., доктор філологічних
наук, професор кафедри журналістики

Рецензент: Віннічук О.В., кандидат
політичних наук, доцент, завідувач кафедри
політології та філософії

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ І ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	9
1.1. Політична проблематика як об'єкт наукового дослідження	9
1.2. Медіа як важливий канал політичної проблематики та інструмент політичного впливу	17
Висновок до першого розділу	26
РОЗДІЛ 2 ВИСВІТЛЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В МЕРЕЖЕВІЙ ВЕРСІЇ «УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ»	27
2.1. Політичний контент в «Українській правді» за 2019-2020 роки	27
2.2. Виборчі перегони очима журналістів «Української правди».....	47
Висновок до другого розділу	64
РОЗДІЛ 3 ПОЛІТИЧНА ПРОБЛЕМАТИКА В ОНЛАЙН-ВЕРСІЇ ЖУРНАЛУ «УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ»	65
3.1. Проблеми політики в «Українському тижні» за 2019-2020 роки	65
3.2. «Український тиждень» і вибори. Тонкощі висвітлення українських і міжнародних виборчих процесів	88
Висновок до третього розділу.....	104
ВИСНОВКИ	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	108
СПИСОК ФАКТОЛОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ.....	115
ДОДАТКИ.....	126

Додаток А.....	126
Додаток Б.....	127
Додаток В.....	127
Додаток Г.....	128
Додаток Ґ.....	129
Додаток Д.....	130
Додаток Е.....	131

ВСТУП

Актуальність роботи.Сьогодні медіа здійснюють особливий вплив на формування свідомості та поведінки людей. Незалежно від того, чи цікавиться конкретний громадянин політичними подіями чи ні, політика є невід’ємною цариною громадського життя. Стан економіки, культури, соціальної сфери, рівень життя, безпека індивіда, а в сучасних реаліях і протидія пандемії, — усе це відображає якість проведеної державою політики.

Ефективність політики залежать від участі суспільства в політичному процесі: розробці, прийнятті й реалізації рішень, контролю їхнього виконання. ЗМІ відповідальні за регулярні інформаційні контакти влади й суспільства. За допомогою інформаційних обмінів, виробництва інформації вони дають розгорнуте уявлення про становище справ у державі. Саме тому особливості висвітлення політичної проблематики в сучасних друкованих виданнях викликають інтерес не тільки в журналістикознавців, а й соціологів і політологів. Відтак, в останніх двох аспектах найчастіше розглядається обрана тема.

Актуальність дослідження зумовлена відсутністю у журналістикознавстві комплексного вивчення політичної проблематики обраних видань. Простежуються наукові доробки з цієї теми у таких дослідників як: М. Грачов [9], Д. Дуцик [12], Д. Кін [24], К. Ковінько [25], М. Фарукшин [53], О. Чадюк [58] та ін. Вони торкалися питань політичної проблематики, сучасних запитів і потреб аудиторії засобів масової інформації, вивчення особливостей подачі інформації в сучасних друкованих виданнях. Теми досліджень розкривають окремі аспекти політичної проблематики, такі як: «Інформаційна політика» Г. Почепцова [38]; «Політична публіцистика як об’єкт дослідження: від найвищої форми

журналістської діяльності до оновленої системи жанрів» К. Сокульської [49]; «Сучасна політична культура та діяльність мас-медіа» А. Москаленка [50]. Дослідники чітко розкрили поставлені питання, проте немає єдиного системного дослідження впливу інформаційного прогресу на діяльність друкованих ЗМІ і взаємодії сучасної української преси та її аудиторії. Не простежується комплексного дослідження специфіки висвітлення політичної проблематики сучасної української преси, особливостей цього процесу та можливих його наслідків.

У сучасному світі теорія і практика політичного маніпулювання отримали досить глибоку наукову розробку і практичне застосування. Технології глобального, загальнодержавного маніпулювання зазвичай ґрунтуються на систематичному впровадженні в масову свідомість соціально-політичних міфів — ілюзорних ідей, які стверджують певні цінності та норми і сприймаються переважно на віру, без раціонального, критичного осмислення.

Політична проблематика потребує вивчення, адже найчастіше перетинається з економічною, частково із соціальною, релігійною та екологічною. Не дивно, адже політика безпосередньо впливає на загальну ситуацію в країні, і від її новин формуються акценти в багатьох царинах суспільства. Важливо визначити на якого читача орієнтовані аналізовані публікації, чи містять вони складну термінологію, чи навпаки максимально спрощені для розуміння масової аудиторії. Це дозволить зрозуміти стратегії маніпулятивного впливу на свідомість читача, його наявність чи відсутність.

Сьогодні відчутна тенденція до спрощення. Журналісти знають швидкість інформаційних потоків, а тому скорочують публікації та нерідко висвітлюють серйозні політичні проблеми поверхово або під комічним кутом. Медіакритики досить неоднозначно ставляться до таких, уже тенденційних прийомів. Проте це не може не привертати увагу аудиторії, яка, як відомо, хоче про складне дізнаватися максимально доступно та лаконічно. Робота покликана виявити названі та нові тенденції висвітлення складних

відомостей і фактів. А також варто проаналізувати коментарі та відгуки читачів, визначити ефективність сприйняття та рівень довіри опитаних українців до обраних матеріалів.

Метою роботи є аналіз висвітлення проблем політики в онлайн-версіях видань «Українська правда» та «Український тиждень». Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання наступних завдань:

- опрацювати доробки вітчизняних і зарубіжних науковців з даної тематики;
- визначити критерії відбору та етичність ілюстративного наповнення в матеріалах обраної тематики;
- розглянути основні ознаки та специфіку політичної проблематики в Україні;
- виявити журналістські тенденції висвітлення інформації в обраних суспільно-політичних виданнях;
- вивчити структуру статей політичної тематики;
- з'ясувати найпопулярніші жанри і ключові проблеми за конкретний період.
- встановити механізми зворотного зв'язку мережевих видань з аудиторією.

Об'єктом дослідження є журналістські публікації політичної проблематики в онлайн-виданнях «Українська правда» та «Український тиждень» за 2019-2020 роки.

Предметом дослідження є специфіка висвітлення найактуальніших політичних проблем, популярних тем у суспільно-політичних часописах «Українська правда» та «Український тиждень».

Обраний часовий проміжок насамперед привертає дослідницьку увагу історичними змінами, наявністю гібридної війни та активних виборчих процесів у цей період на теренах України й світу. Зазначені фактори підсилюють інтерес до особливостей висвітлення політичної інформації.

Наукова новизна: досліджено специфіку висвітлення сучасних політичних проблем на прикладі мережевих версій видань «Українська правда» та «Український тиждень»; уперше розглянуто основні редакційні тенденції та структуру матеріалів, а також процес змін у тематичному наповненні. Визначено основні засоби візуального впливу на читача, використання іронічних колажів і провокаційних заголовків у політичних матеріалах. Новим аспектом є також виявлення та порівняння пріоритетів двох видань щодо критеріїв відбору проблем політики, жанрів публікацій та наявності в них авторської позиції.

Методи дослідження. У роботі використано якісні та кількісні методи:

історичний метод для визначення передісторії вивчення політичної проблематики, виявлення змін у поданні інформації за 2019-2020 роки;

аналіз теоретично-наукового підґрунтя політичної комунікації та виборчого права за матеріалами Венеціанської Комісії [13];

опитування щодо пріоритетності джерел і форм подачі політичної інформації в українців, а також рівня довіри громадськості до медіа та влади;

синтез: виокремлення основних тенденцій висвітлення політичної проблематики в обраних виданнях, визначення ключових політичних лідерів на світовій арені, зміни в поданні інформації про них, об'єднання всіх окремо проаналізованих частин в один об'єкт дослідження для здійснення логічного висновку;

порівняльний аналіз: порівняння та дослідження рубрик, жанрів, розглянутих проблем та ілюстративного наповнення в зазначених виданнях;

вбірковий аналіз матеріалів політичної проблематики, здебільшого в рубриках «Політика» і «Колонка».

Практичне значення одержаних результатів. Результати містять фактичний матеріал, теоретичні судження та узагальнення, які відповідають сучасному стану дослідження політичної проблематики журналістики. Також

отримані результати відображають реальні процеси взаємодії тріади «влада-медіа-реципієнт», демонструють редакційні пріоритети й підходи та можуть спонукати до нових досліджень політичних проблем у ЗМІ.

Апробація результатів дослідження. Основні позиції магістерської роботи оприлюднені на звітній науковій конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка за підсумками науково-дослідних робіт у 2019 навчальному році.

Структура дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів і шести підрозділів, висновків, списку використаних джерел, списку фактологічних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи складає 131 сторінку. Список використаних джерел містить 65 позицій, список фактологічних джерел включає 80 позицій та додатки.

ВИСНОВКИ

Сьогодні політична проблематика залишається одним із найбільш популярних напрямків, що динамічно розвиваються в системі ЗМІ. Володіючи всіма технічними й ідеологічними можливостями, медіа служать різним політичним цілям: просвіта людей, розвиток у них почуття власної гідності, прагнення до свободи і соціальної справедливості, сприяють і допомагають компетентній участі в політиці. Як збагачують особистість, так і дезінформують, залякують, розпалюють масову ненависть, сіють недовіру і страх. І від того, яку позицію займуть ЗМІ, багато в чому буде залежати майбутнє суспільства.

Медіа, об'єднавши свій багатий ресурсний потенціал і створивши єдиний інформаційний простір, можуть сприяти виробленню єдиного політичного курсу, спрямованого на консолідацію суспільства та формування загальнонаціональної ідеї. А можуть, навпаки, за допомогою «інформаційних війн», численних «викидів компромату», «зливів» і витоків інформації, та замовних публікацій сприяти зростанню соціальної напруженості, зневіри людей в інститутах громадянського суспільства, відчуження суспільства від держави, укоріненню в масовій свідомості стереотипу недовіри до структур влади, в тому числі і до самих ЗМІ.

Журналісти «Української правди» та «Українського тижня» регулярно працюють з інформацією політичного характеру, аналізують відповідні проблеми. У ході проведеного дослідження, було з'ясовано, що політична проблематика в цих двох мережевих медіа транслюється переважно двома способами. Перший — це глибокий аналіз журналістами політичних процесів із залученням аргументації різних політологів, аналітиків, адвокатів, економістів та істориків-міжнародників. Другий — це поверхове та максимально спрощене висвітлення проблем політики із залученням провокативних колажів і висловів. При цьому, ці два способи, як правило,

доповнюють один одного. Останній же представлений констатацію промахів влади, їх критичною оцінкою та подекуди прямим заохоченням політичних акторів звільнити посаду.

Унаслідок популярності рекреаційної функції медіа, масова аудиторія часто надає перевагу максимально доступній подачі матеріалів. Через це деякі ЗМІ та, як з'ясувалося в ході дослідження, «Український тиждень» іноді задля зростання читабельності та комерційного інтересу наближаються до явища таблоїдизації. Про це час до часу свідчать наступні ознаки: суперечливість дотримання етичних норм у виборі світлин і колажів для обкладинки журналу; нечітке розмежування жанрів; пріоритетність критичних коментарів і яскравих ілюстрацій; скорочення кількості повноцінних аналітичних матеріалів.

Такий стиль викладення інформації формує думку громадян не на основі фактів та аналізу проблем, а на емоційному підґрунті. У результаті читачі отримують черговий коментар зі звичним посилом «як усе погано, політики нічого не роблять». Проте, варто зазначити, що в обох виданнях аналітичні матеріали з пошуком і конкретними шляхами вирішення розглянутих проблем все ж переважають над публікаціями з елементами таблоїдів.

Статті, огляди, коментарі та інтерв'ю досліджених видань висвітлюють проблеми як української, так і міжнародної політики. Найчастіше аналізовані матеріали присвячені проблемам: гібридної війни та інформаційної безпеки; корупції та бідності; державної зради і розслідувань справ Майдану; рейдерських атак і бездіяльності влади; суперечностей медичних і військових реформ. Окрім того, розглянуті проблеми міграційних потоків і питання заробітчан; проблема формування політичних партій та правопорушення окремих кандидатів; проблеми територіальної оборони і складнощі земельних відносин; проблеми тероризму та аспектів децентралізації.

Підбиваючи підсумки, помічаємо, що політична проблематика найчастіше перетинається з економічною та соціальною, рідше з релігійною та екологічною. Не дивно, адже політика безпосередньо впливає на загальну

ситуацію в країні, а від її новин формуються акценти й настрої в багатьох царинах суспільства. Аналізовані публікації орієнтовані на масового читача, вони не містять складної політичної та економічної термінології. Статистичні та інші числові відомості в обох виданнях подаються у формі інфографіки й діаграми, що полегшує сприйняття такої інформації.

Журналісти висвітлюють проблему розробки й ухвалення нового виборчого кодексу, проблему контрабанди й проблему боєздатності Чорноморського Флоту, расові проблеми та проблеми масових протестів. Також зауважуються промахи та правопорушення депутатів, заповільні судові процеси, проблематичні відносини ЗМІ та влади, методи політиків щодо уникнення відповідальності та скандали в іноземних урядах. Представлений аналіз виборчих процесів в Україні, Польщі, Росії, Білорусі, США, Німеччині, Франції та Іспанії; наслідки підписаних угод і меморандумів; проблеми міжнародних організацій ЄС і НАТО; проблеми формування державного бюджету та майбутнього розвитку держави. Зазначені пункти проілюстровані конкретними прикладами.

Таким чином, матеріали політичної проблематики зачіпають інтереси всіх соціальних прошарків населення. Висвітлення політичних проблем в якісних виданнях є актуальним напрямком дослідження, у зв'язку зі стрімким розвитком політичних відносин і зацікавленістю суспільства в політичному житті держави. Оскільки медіа постають одним з універсальних і доступних джерел отримання інформації, політична проблематика цікавить громадян, адже безпосередньо стосується кожної людини.

Дослідження відображає ознаки та специфіку політичної проблематики обраних видань, демонструє структуру статей, містить аналіз вираження авторського «я», популярних жанрів і ключових проблем. Отже, зазначені у вступі завдання виконано. Детальне дослідження специфіки політичної проблематики в популярних виданнях може стати ефективним у подальшому вивченні особливостей впливу журналістської інформації як на політичні процеси, так і на формування громадської думки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арквілла Д., Ронфельдт Д. Мережі і мережеві війни. Київ, 2005. 350 с.
2. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина: [монографія]. Київ: МАУП, 2003. 424 с.
3. Бутиріна М. В. Стереотипи масової свідомості : особливості формування та функціонування у медіа середовищі: [монографія]. Дніпро: Слово, 2009. 368 с.
4. Вайшенберг З. Новинна журналістика: навч. посібник / за ред. В. І. Іванова. Київ: Академія української преси, 2004. 262 с.
5. Вершинин М. С. Политическая коммуникация в информационном обществе. Санкт-Петербург: Изд-во Михайлова В.А., 2001. 252с.
6. Виговська Н. А. Мультимедійність та конвергентність як фактори трансформації регіональних медіа: автореф. дис. канд. соц. ком-цій. Запоріжжя, 2015. 20 с.
7. Ворошилов В. В. Журналистика: учебник, 2-е издание. Санкт-Петербург: Изд-во Михайлова В. А., 2000. 336 с.
8. Гаджиев К. С. Средства массовой информации и политика. Политическая наука: учебное пособие. Москва: Юрайт, 1994. 185 с.
9. Грачев М. Н. Политика: коммуникационное измерение: [монографія]. Тула: Издательство Тульского государственного педагогического университета им.Л.Н.Толстого, 2011.172с.
10. Демченко С. В. Демасифікація мас-медіа в умовах глобалізації. URL: <http://www.kymu.edu.ua/wsc/toms/09/015-017.pdf>

11. Денисенко А. М. Дослідження контенту ділової преси. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського*. Київ, 2011. С. 37-42. (Серія «Філологія. Соціальні комунікації» частина 1).
12. Дуцик Д. Р. Політична журналістика. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 138 с.
13. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи: пер. з англ. / за ред. Ю. Ключковського. Вид. 2-е, випр. і доповн. Київ, 2009. 500 с.
14. Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики. Суми: Вид-во Сум. держ. ун-ту, 2010. 284 с.
15. Жугай В. Й. Становлення якісної преси у посткомуністичному світі: дис. канд. філол. наук: 10.01.08 / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2006. 191 с.
16. Журналістика та медіа: довідник / за ред. Вайшенберга З., Кляйнштойберга Г. та ін. Київ, 2011. 529 с.
17. Завгородня І. М. Особливості та джерела висвітлення української політичної тематики на шпальтах російської якісної преси / *Вісник Львівського університету*. Львів, 2007. Вип. 30. С. 57-78. (Серія «Журналістика»).
18. Заславська О. О. Засоби масової інформації як інструмент моделювання політичної свідомості у виборчій кампанії: на матеріалах президентських і парламентських виборів 2004-2006 рр.: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. політ. наук: 23. 00. 03 / Інст. журн. Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ, 2008. 19 с.

19. Засоби масової інформації : професійні стандарти, етика та законодавчі норми: наук. видання / Укл. : Петрів Т., Сафаров А., Сюмар В., Чекмишев О. Київ: Нічлава, 2006. 100 с.
20. Здоровега В. Й. Засоби масової інформації в політичній системі. Політологія. Львів, 1993. С. 417–433.
21. Иващенко Н. А. Современная газетная журналистика: категория качества в текстовой информации: автореф. дис. канд. филол. наук. Санкт-Петербург, 2009. 162 с.
22. Иванов В. Ф., Шкоба О. Я. Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів. Інформаційне суспільство. Київ, 2012. Вип. 6. С. 41-52.
23. Иванов В. Шляхи підвищення популярності періодичної преси. Сучасний медіа-менеджмент: Шляхи роздержавлення української преси / за ред. Н. Ланге і В. Іванова. Київ, 2007. 122 с.
24. Кін Д. Мас-медіа і демократія / пер. з англ. О. Гриценко, Н. Гончаренко. Київ: К.І.С., 1999. 134 с.
25. Ковінько К. В. Жанр політичної карикатури: функціональні, дискурсивні та стилістичні особливості. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Карабіна*. Харків, 2012. Вип. 70. С.125-136.
26. Корконосенко С. Г. Основы теории журналистики. Санкт-Петербург: Знание, 1995. 278 с.
27. Кузнєцова О. Д. Аналітичні методи в журналістиці: навч. посіб. Львів: Вища школа, 1997. 110 с.
28. Лизанчук В. В., Кузнєцова О. Д. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці. Київ, 1991. 96 с.
29. Лизанчук В. В. Психологія мас-медіа: підручник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 420 с.

30. Литвинюк Т.-М. Жанрово-тематична специфіка жовтої преси: каліфікаційна робота: спец. 0303 «Журналістика». Київ, 2011. 66 с.
31. Лук'янець Т. Маркетингова політика комунікацій: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2004. 524 с.
32. Марущак А. І. Інформаційне право України: підручник. Київ: Дакор, 2011. 456 с.
33. Медіаосвіта та медіаграмотність / Упор. В. Іванов, О. Волошенюк. Київ, 2002. 352 с.
34. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник / 2-ге вид., доповнене та поліпшене. Харків: ХИФО, 2000. 250 с.
35. Політична проблематика ЗМІ: хрестоматія політичного портрета / Упор., автор науково-методичного супроводу Воронова М. Київ:Промінь, 2011. 200 с.
36. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика. Львів:ПАІС, 2010. 246 с.
37. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння: [монографія]. Львів: ПАІС, 2004. 298 с.
38. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика. Київ: Знання, 2006. 663 с.
39. Присяжнюк М., Присяжнюк Д. Довіра населення до засобів масової інформації як один з основних чинників формування громадської думки / Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони : науково-практичний журнал. Київ: 2008. Вип. 2. 30 с.
40. Проблематика СМІ: Информационная повестка дня / под ред. М. Шкондина, Г. Вычуба, Т. Фроловой. Москва: Аспект- Пресс, 2008. С. 311-317.

41. Публіцистика і політика: Збірник наукових праць / за заг. ред. проф. В. Шкляра. Київ: Інститут журналістики, 2000. 78 с.
42. Різун В. В. Роль ЗМК в демократичному суспільстві. Публіцистика і політика: зб. наук. праць / за заг. ред. В. Шкляра. Київ, 2001. С. 13–15.
43. Різун В. В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: навчальний посібник, 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Преса України, 2007. 62 с.
44. Самуляк О. В. Переваги та недоліки мережевих ЗМІ. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Київ: 2010. Вип. 6. 10 с. (Серія: «Культурологія»).
45. Сівашко Ю. Формування державної служби в Україні. *Модерна нація: українець у часі і просторі* / за ред. О. Мороз. Львів, 2001. С. 270–271.
46. Слісаренко І. Ю. Мас-медіа і міжнародні процеси. Київ: КНУ, 1999. 302 с.
47. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті / за заг. ред. Ю. Бідзіля; авт.-уклад. І. Бабушак, В. Жугай, І. Сенько, В. Тарасюк. Ужгород: Закарпаття, 2007. 224 с.
48. Словник інтернет-термінів. URL: <http://prodecide.com.ua/uk/dictionary> (дата звернення: 07.09.2020).
49. Сокульська К. Є. Політична публіцистика як об'єкт дослідження: від найвищої форми журналістської діяльності до оновленої системи жанрів / Соціальні комунікації сучасного світу: науково-теоретичний збірник / гол. ред. Холод О. М. 2009. С. 146-157.
50. Сучасна політична культура та діяльність мас-медіа: зб. наук.пр. / за заг. ред. А.З. Москаленка. Київ: Суспільність, 1998. 264 с.

51. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій / за ред. Петрик В., Штоквиш О., Кальниш В. та ін. Київ: Росава, 2006. 208 с.
52. Трухачов О. І. Соціокультурні та ідейно-політичні аспекти впливу державно-виконавчих установ на засоби масової комунікації: монографія. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2012. 200 с.
53. Фарукшин М. Х. Політична система суспільства. Київ: Наука, 2011. 115 с.
54. Філософський енциклопедичний словник/ НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; гол. ред. кол.: В. І. Шинкарук. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
55. Холод О. М. Проблематика ЗМІ: навчальний посібник т. 1. / ред. і упоряд. Холод О. М. ; автори: О. Баришполець, М. Веклик, О. Холод та ін. Київ: 2010. 519 с.
56. Холод О. М. Інмутаційні, абмутаційні та мутаційні процеси сучасного суспільства в межах метатеорії маніпуляції. URL: <http://archive.li/6Uw6m> (дата звернення: 10.11.2020).
57. Цимбаленко Є. С. Таблоїдизація заголовків як елемент контентної трансформації медіа комунікацій / Українське журналістичознавство. Київ: 2014. Вип. 15. С. 37-42.
58. Чадюк О. М. Пропаганда ідей та сучасне українське політичне міфотворення. URL: http://old.niss.gov.ua/book/krysachenko/10-4-Ukr_Socium.pdf (дата звернення: 13.04.2019).

59. Черкасов Е. Пресса в системе политических коммуникаций: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. полит. наук; Уральский гос.ун-т им. А. Горького. Екатеринбург, 2003. 25 с.
60. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): навчальний посібник. Київ: Либідь, 2005. 576 с.
61. Шовкун І. В. Політична реклама як комунікативний процес: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. політ. наук. Львів, 2004. 17 с.
62. Штрамайер Г. Політика і мас-медіа. Пер. з нім. А. Орган. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 303 с.
63. Якименко Ю. В. Громадська думка як фактор еволюції партійної системи України. *Політологічний вісник*. 2010. № 46. С. 310- 319.
64. Digitalcultures. Understandingnewmedia / edit. byG. Creeber, R. Martin. Maidenhead, Berkshire: OpenUniversityPress, 2009. 205 p.
65. Lippmann W. Public Opinion. New Jersey: Transaction publishers, 1991. 427 p.

СПИСОК ФАКТОЛОГІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк І. Рівне перед другим туром виборів: фаворит проти головної несподіванки перегонів. URL: <https://tyzhden.ua/Election/250071> (дата звернення: 23.11.2020).
2. Бініон М. Упоратися з хвилями. URL: <https://tyzhden.ua/World/248492> (дата звернення: 17.04.2020).
3. Бініон М. У пошуках рівності. URL: <https://tyzhden.ua/World/245252> (дата звернення: 06.08.2020).
4. Бриж Є. Мамай чи #Немамай? Полтавська баталія між кандидатами від «За майбутнє» та «Слуги народу». URL: <https://tyzhden.ua/Election/250073> (дата звернення: 14.11.2020).
5. Васькович А. Почуватися захищеним. URL: <https://tyzhden.ua/Society/237659> (дата звернення: 18.07.2020).
6. Віхров М. Бунт вихідного дня. URL: <https://tyzhden.ua/Society/249961> (дата звернення: 15.11.2020).
7. Віхров М. Народ у дЗеркалі. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/239819> (дата звернення: 07.08.2020).
8. Віхров М. Похід проти медіа. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/234866> (дата звернення: 18.06.2020).
9. Віхров М. Старі надії. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/241219> (дата звернення: 15.06.2020).

10. Віхров М. У жорнах імперії. Деукраїнізація окупованих територій. URL: <https://tyzhden.ua/World/247065> (дата звернення: 09.07.2020).
11. Ворожбит О. Вибори не кабаре. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/229245> (дата звернення: 17.08.2020).
12. Ворожбит О. Зброя ретвіта. URL: <https://tyzhden.ua/World/234243> (дата звернення: 06.04.2020).
13. Ворожбит О. Польща: два табори. URL: <https://tyzhden.ua/World/245703> (дата звернення: 03.08.2020).
14. Гвозд'їй В. Корупційні вікна в законодавстві: що потрібно знати про антикорупційну експертизу. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/07/10/7258896/> (дата звернення: 26.02.2020).
15. Головченко В. Місцеві вибори. Миколаївщина: слабкі партійні структури, сильні жінки та трампівські гасла. URL: <https://tyzhden.ua/Election/247155> (дата звернення: 26.10.2020).
16. Голуб А. Два ракурси. Місцеві вибори в регіональному й національному вимірах. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/243181> (дата звернення: 13.09.2020).
17. Голуб А. Дивна війна. URL: <https://tyzhden.ua/Economics/231304> (дата звернення: 14.10.2020).
18. Голуб А. «Слуга народу»: sexy КППС. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/239080> (дата звернення: 05.07.2020).
19. Гончаренко О. Нормандська зустріч у Парижі: нічия на користь Путіна. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/12/10/7234452/> (дата звернення: 19.10.2020).

20. Гончаренко О. Як Зеленський потрапив у пастку власної політики. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/04/3/7246300/> (дата звернення: 16.03.2020).
21. Гончарова Є. Культура поруч із війною. URL: <https://tyzhden.ua/Culture/239875> (дата звернення: 11.04.2020).
22. Гончарова Є. Три роки без контактів. URL: <https://tyzhden.ua/World/243839> (дата звернення: 02.05.2020).
23. Гош М. Документ чи людина. URL: <https://tyzhden.ua/World/239035> (дата звернення: 04.09.2020).
24. Демченко О. Кандидати в президенти, ви усі забули про найважливіше. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/03/13/7209016/> (дата звернення: 13.10.2020).
25. Довженко М. Медіаресурси під час кампанії у Львові: критика, котики і трохи політичної реклами. URL: <https://tyzhden.ua/Election/248171> (дата звернення: 05.08.2020).
26. Заблоцький В. Загроза з моря. URL: <https://tyzhden.ua/Society/232711> (дата звернення: 07.11.2019).
27. Заболотний Н. Виборчий кодекс: робили реформу — зробили загрозу демократії. URL: <https://vybory.pravda.com.ua/articles/2019/12/4/7150092/> (дата звернення: 16.09.2020).
28. Іванческул О. Вибори президента України 2019: цифри, дати і кандидати. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2019/01/3/7198122/> (дата звернення: 05.07.2020).
29. Казанський Д. Боротьба сенсацій. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/233122> (дата звернення: 21.09.2020).

30. Казанський Д. Вірусом по режиму. Як реагують на поширення COVID-19 пострадянські диктатори. URL: <https://tyzhden.ua/World/242454> (дата звернення: 17.08.2020).
31. Казарін П. Дональд Трамп. Переміг той, хто програв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/11/14/7273474/> (дата звернення: 20.11.2020).
32. Квіцінська М. Протести, самогубства і тонни викинутої продукції. Чи підтримує держава фермерів? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2020/06/17/661638/> (дата звернення: 06.11.2020).
33. Книш М. Політичне ботоводство. Як вирахувати бота, власника ботоферми та замовника? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/02/13/7240391/> (дата звернення: 08.02.2020).
34. Козлюк С. Політика проти розслідування. URL: <https://tyzhden.ua/Society/240709> (дата звернення: 16.03.2020).
35. Козлюк С. Агітаційні сітки та чорна готівка. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/227758> (дата звернення: 14.05.2020).
36. Кононенко Н. Політична мова і є нашою політичною реальністю. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/06/6/7217316/> (дата звернення: 10.07.2020).
37. Корбут А. Іспанія: виборча лихоманка. URL: <https://tyzhden.ua/World/237912> (дата звернення: 11.04.2020).

38. Кореньков О. Битва за врожай. URL: <https://tyzhden.ua/World/241273> (дата звернення: 16.09.2020).
39. Крамар О. Найбідніша країна Європи. URL: <https://tyzhden.ua/Economics/228323> (дата звернення: 07.08.2020).
40. Кухар В. Чому програв Порошенко. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2019/05/20/7215498/> (дата звернення: 06.10.2020).
41. Лазарева А. Олег Шамшур: «Зовнішня політика не може вирішувати проблеми, які не здатна вирішити політика внутрішня». URL: <https://tyzhden.ua/World/246619> (дата звернення: 09.08.2020).
42. Лапаєв Ю. 2019: битва за емоції. URL: <https://tyzhden.ua/Society/225034> (дата звернення: 03.11.2020).
43. Лапаєв Ю. Паперова війна. Хто й чому грає проти України на нормативно-правовому полі. URL: <https://tyzhden.ua/World/237174> (дата звернення: 18.09.2020).
44. Лара Ф. Політика люті. URL: <https://tyzhden.ua/World/225266> (дата звернення: 16.07.2020).
45. Лукас Е. Врятувати НАТО. URL: <https://tyzhden.ua/Columns/50/226615> (дата звернення: 01.08.2020).
46. Лукашова С., Рещук К. Російський опозиціонер Навальний у комі. Розповідаємо про його найгучніші розслідування та їхніх героїв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/08/20/7263669/> (дата звернення: 13.04.2020).
47. Малко Р. Заробітчани. Заручники ситуації. URL:

<https://tyzhden.ua/Society/244553> (дата звернення: 04.07.2019).

48. Малко Р. Кореляція на межі абсурду. URL:

<https://tyzhden.ua/Politics/235452> (дата звернення: 10.11.2020).

49. Марчак Д., Клименко К. Стратегічний комітет уряду: кому і навіщо він потрібен? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/01/19/7204252/>

(дата звернення: 17.06.2020).

50. Овчаренко Г. «Закрити, гроші роздати». Що не так з недержавними пенсійними фондами? URL:

<https://www.epravda.com.ua/publications/2019/09/4/651242/> (дата звернення: 05.06.2020).

51. Острікова Т. Двобій з митними проблемами: чотири нищівні удари.

URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2019/08/9/650376/> (дата звернення: 14.10.2020).

52. Панченко Ю., Сидоренко С. «Жалюгідна дипломатична фігня»: як сварка з Китаєм створює проблеми для Земана та Чехії. URL:

<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/09/8/7114118/> (дата звернення: 08.07.2020).

53. Пивоваренко О. Зеленський і Порошенко — соціально-психологічні портрети кандидатів. URL:

<https://www.pravda.com.ua/columns/2019/04/19/7212800/> (дата звернення: 16.05.2020).

54. Редакція видання Кожен з нас — президент. Головні тези інавгураційної промови Зеленського. URL:

<https://www.pravda.com.ua/articles/2019/05/20/7215535/> (дата звернення: 28.05.2019).

55. Рещук К. Зеленський підіграє агресору. Що означає створення спільного органу з бойовиками. URL:
<https://www.pravda.com.ua/articles/2020/03/13/7243533/> (дата звернення: 08.11.2020).
56. Рогачук Д., Заболотний Н. «Правильні новини»: як у Зеленського хочуть медіа контролювати. URL:
<https://vybory.pravda.com.ua/articles/2019/11/20/7150090/> (дата звернення: 28.04.2020).
57. Рогачук Д., Суха Н. Як депутати за ґрати не сідають? Топ-10 способів уникнення в'язниці. URL:
<https://vybory.pravda.com.ua/articles/2019/10/28/7150083/> (дата звернення: 23.09.2020).
58. Руденко Є. В. о. мера Сміли повідомили про підозру через «замерзле місто». URL:
<https://www.pravda.com.ua/news/2019/01/3/7202924/> (дата звернення: 13.10.2020).
59. Рух ЧЕСНО Кандидат-мажоритарник поцупив програму в Зеленського. URL: <https://vybory.pravda.com.ua/news/2019/06/7/7150011/> (дата звернення: 11.11.2020).
60. Савінок В. Коронний час для Меркель: чому пандемія збільшила підтримку німецького уряду. URL:
<https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/04/15/7108790/> (дата звернення: 04.08.2020).
61. Сальджюнас В. Нове обличчя у Вільнюсі. URL:
<https://tyzhden.ua/World/230741> (дата звернення: 06.12.2019).

62. Сидоренко С. Китай, а не Росія: приховані причини виходу США із ядерної угоди з Москвою. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2019/02/15/7092875/> (дата звернення: 17.05.2020).
63. Сидоренко С., Панченко Ю. Євроінтеграція поза турборежимом: чому загальмувало виконання Угоди з ЄС. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/03/3/7107041/> (дата звернення: 29.03.2020).
64. Сидоренко С. Ціна мовчання: чому Україна зобов'язана оголосити про невизнання виборів у Білорусі. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2020/08/16/7113250/> (дата звернення: 15.08.2020).
65. Сікорський Т. Чи заплатить держава за нерозкриті рейдерські справи? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/06/26/662306/> (дата звернення: 07.11.2019).
66. Сінченко Д. День виборів у Кропивницькому: прихована агітація і полювання на «5 питань». URL: <https://tyzhden.ua/Election/249258> (дата звернення: 05.09.2020).
67. Стаселько К. Білорусь: електоральний Рубікон. URL: <https://tyzhden.ua/World/244808> (дата звернення: 10.10.2020).
68. Сухарина А. «Я не здамся без бою!»: чи здатен Вакарчук вплинути на президентські вибори? URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2019/02/5/7205588/> (дата звернення: 03.09.2020).
69. Тинченко Я. Війна на Донбасі: Напрямок можливого удару. URL:

<https://tyzhden.ua/Society/228971> (дата звернення: 19.08.2020).

70. Федорів І. Еволюція Київради з 2010 до 2020: від Черновецького до Кличка. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/01/8/7236628/> (дата звернення: 09.03.2020).
71. Фещенко І. На фінансування партій у 2020 передбачено понад 1 мільярд гривень. Це нормально? URL:
<https://vybory.pravda.com.ua/columns/2019/09/16/7150074/> (дата звернення: 16.02.2020).
72. Фінаєва О. Гроші, влада та ЗМІ: Як партії збираються з олігархами боротися. URL: <https://vybory.pravda.com.ua/articles/2019/07/17/7150038/> (дата звернення: 04.11.2020).
73. Фонд «Демократичні ініціативи» Питання №1. Чому «друге важливе питання» президента дійсно має значення. URL:
<https://www.pravda.com.ua/articles/2020/10/16/7270136/> (дата звернення: 18.08.2020).
74. Чабарай Г. Медзакупівлі. Ціна зволікання. URL:
<https://tyzhden.ua/Society/249473> (дата звернення: 21.05.2020).
75. Черетун Д. Аналіз першої десятки «Опозиційної платформи — За життя»: хто чий соратник. URL:
<https://vybory.pravda.com.ua/articles/2019/06/21/7150019/> (дата звернення: 07.11.2019).
76. Черкашин В. Обіцянки проти справ: як швидко в Україні реалізують економічні реформи. URL:

<https://www.epravda.com.ua/columns/2020/10/13/666218/> (дата звернення: 01.03.2020).

77. Шавалюк Л. Аграрії проти землі. URL:

<https://tyzhden.ua/Economics/230380> (дата звернення: 03.10.2020).

78. Шаповалов С. Маніпулювання даними опитувань та помилки їх інтерпретації. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2020/05/11/7249639/>

(дата звернення: 05.09.2020).

79. Шепель Т. Як позбутися корупції у господарських судах за кілька місяців. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/07/18/7221276/>

(дата звернення: 08.10.2020).

80. Юзвін З., Проценко В. Чому українці не платять податки. URL:

<https://www.epravda.com.ua/publications/2019/11/7/653440/> (дата звернення: 10.11.2020).